

ชื่อเรื่อง : กัญชาและกัญชงเป็นพืชมีเพศ
ผู้จัดทำ : นางสาววัลยา พุ่มต้นวงศ์/นางสาวธัญญาภัทร์ โทจำปา
กลุ่มงานพัฒนาศูนย์บริการสารสนเทศ สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วันที่ : 15 มิถุนายน 2564

กัญชาและกัญชงเป็นพืชมีเพศ

กัญชาและกัญชง นักพฤกษศาสตร์จัดว่าเป็นพืชในสปีชีส์ (species) เดียวกัน คือ *Cannabis sativa* L. ซึ่งจัดอยู่ในสกุล (genus) *Cannabis* และเป็นพืชในวงศ์ (family) *Cannabaceae* แต่ในส่วนขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้แบ่งย่อยเป็น 2 ซับสปีชีส์ (subspecies) ได้แก่ *Cannabis sativa* L. subsp. *sativa* (กัญชง, Hemp) และ *Cannabis sativa* L. subsp. *indica* (กัญชา, Cannabis) การจำแนกพืชกัญชาและกัญชงสังเกตจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาทำได้ยาก เนื่องจากสาร THC ในกัญชาเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

จากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม นักวิชาการเกษตรด้านการปรับปรุงสายพันธุ์ มักจะจำแนกกัญชาและกัญชงออกเป็น 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ซาติว่า (*Cannabis sativa* L.) อินดิกา (*Cannabis indica* Lam.) และรูเดอลาลิส (*Cannabis ruderalis* Janishch.) ปัจจุบันมักเป็นสายพันธุ์ลูกผสม (hybrid) กัญชาตามท้องตลาดที่ซื้อขายกันในปัจจุบันมักเป็นลูกผสมของ *sativa* และ *indica* สำหรับประเทศไทยจะถือเป็นสายพันธุ์ซาติว่า (*Cannabis sativa* L.) เช่น พันธุ์หางกระรอก และภูพาน เป็นสายพันธุ์ที่มีปริมาณสาร THC มากกว่าสาร CBD

ลักษณะทางกายภาพของพืชจำแนกตามแต่ละท้องถิ่น เป็นไม้ล้มลุกปีเดียว ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 1-5 เมตร ใบเดี่ยว มี 3-9 แฉก รูปฝ่ามือ เรียงสลับ ดอกแยกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน (dioecious species) และมีแบบต้นกะเทย คือ เพศผู้ และเพศเมียในต้นเดียวกัน (monoecious species) มีดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ในต้นเดียวกันออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบและปลายยอด ช่อดอกเพศเมีย เรียกว่า “กะหล่ำกัญชา” ผลแห้ง เมล็ดล่อนเล็ก เรียบ สีน้ำตาล

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร. (2562). **หลักสูตรรายวิชา ทช33098 กัญชาและกัญชงศึกษา เพื่อใช้เป็นยาอย่างชาญฉลาด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร.

